

Fjerde del av Einars erindringer.

Innkvartert på Sjømannshjemmet.

De som ikke har familie i Oslo eller omegn, og det er de fleste, blir innkvartert på Sjømannshjemmet, som nærmest fungerer som en slags midlertidig transitt-mottakelse. Hverken Ernst, en kamerat fra skoleskipet, eller undertegnede har nære slektninger i Oslo, dermed blir Sjømannshjemmet utveien for oss også. Ved adkomst blir vi ønsket hjertelig velkommen av sjef-vertinna, en hyggelig dame, som gjør alt for at vi skal trives mens vi venter på ny hyre. Her på hjemmet, som det heter i dagligtale, kommer vi snart i kontakt med en broket forsamling - alt fra grønnskollede førstereisgutter på vår alder - til råbarkede sjøulker med et brunbarket ansikt, langt hår, og med kunstferdige tatoveringer både på armer og bryst. Til tross for at noen av de innehar et nokså oppsiktsvekkende og fremmedartet utseende, er de fleste veldig kameratslig og hjelpsomme, så det går ikke lang tid før både Ernst og jeg finner oss godt til rette i dette særegne miljøet.

En sammensveiset gjeng.

Gjennom telegrafisten - den såkalte "gnisten" - som står i forbindelse med diverse rederier, utstedes det fortløpende informasjon om hvilke skip som har behov for å supplere sitt mannskap ytterligere - enten det er i byssa, på dekk, eller i maskinen. For noen kan oppholdet på hjemmet drøye ut, for andre blir det kortere, alt beror på hvor mannskapsmangelen er størst - i maskinen eller på dekk. Vanligvis er det enklere å bli hyret som dekksgutt, messe- eller salonggutt, enn som lærling i maskinen, fordi behovet for mannskap naturlig nok er større på dekk enn i maskinrommet. Til stadighet kommer en og annen sjømann slentrende innom kontoret, stryker av seg lua, presenterer seg, og undres på hvordan saken hans ligger an. Mens andre - som nylig har fått hyre på en eller annen båt, - kommer ut med et lettet uttrykk, samtidig som de i forbifarten nikker et vennlig farvel til oss andre som ikke er så heldige. Neste gang kan det være min tur, tenker nok de fleste. Etter hvert skal det vise seg at vi blir en sammensveiset gjeng som hjelper og oppmuntrer hverandre gjennom ventetiden, da vi på en måte er i samme "båt".

Ernst - en gledesspreder.

Ernst Døvlø fra Vardø - blir min romkamerat på hjemmet, en

stor gledesspreder som fortjener noen ord. Ernst er veldig kvikk og grei, alltid i godt humør, gjerne nynnende på en sang. I en alder av knapt 15 år hadde han, med foreldrenes tvilsomme godkjennelse, vinket farvel til barndomshjemmet i det forblåste nord, for å begi seg ut i en ukjent verden. Ernst var - i likhet med mange andre - en av dem som hadde et ønske om å komme seg til varmere breddegrader - på billigste måte. Til sjøs kunne du tjene noen hardt tiltrengte slanter, samtidig som du kunne se deg om i verden - helt gratis! En god kombinasjon.

Malmfull stemme.

Ernst er begavet med en god sangstemme. Og sang gjorde han, til glede for mange. Aller best likte han å imitere den berømte Italienske tenorsangeren Enrico Caruso. Ofte sang han for oss i sosiale sammenhenger, både når vi var samlet på banjeren, og senere på hjemmet. Fascinerende var det å lytte til de kjente tonene fra "Torna a Surriento" og "Una furtiva Lagrima". Men favorittsangen han satte aller høyest, var uten tvil " O sole mio." En melodi som han sang med fantastisk glød og innlevelse så de blonde krøllene ristet, på en slik levende måte at vi alle ble revet med. Da den siste tonen døde hen, lød klappsalvene så det ljomet i rommet.

Med Sovjet som nær nabo.

I tillegg til å ha en ypperlig sangstemme, var Ernst også en fantastisk god forteller. Med glød i stemmen og ivrige gestikulering med begge hender, fortalte han interessante historier om hvorledes det var å leve på en forblåst utpost ytterst ute på Varanger-halvøya, med ishavet mot nord, og den beryktede Sovjetstaten som en nær nabo mot øst. Til tross for streng grenseovervåking, og utkikkstårn på rekke og rad langs grensa, ble både handelsforbindelser og varige vennskapsbånd knyttet. Han fortalte om da han, sammen med noen andre kamerater, snek seg over grensa i mørke høstkvelder for å byttehandle med russerne, noe som de nærmest gjorde for spenningens skyld. Videre berettet han om hvorledes det var å kappkjøre med pulk tvers over Finnmarksvidda, med et par reiner foran som galopperte så snøspruten sto som et gov rundt ørene. Den gang han var ute på havet sammen med sin far i en liten robåt, da det dukket opp et uhyre under kjølen som holdt på å kvelve båten - samt mange flere spennende historier.

Men haken var den, at når Ernst ble skikkelig "varm i trøya"- noe som skjedde ofte - ble vardøværingen meget vanskelig å forstå, fordi at han da, i all sin iver, gikk over til en slags blanding av kvensk-norsk med finske ord innimellom. Så vidt jeg forsto, hadde visstnok hans tidligere aner både norsk, finske og russiske røtter. Så hans slektshistorie var en meget komplisert ting å sette seg inn i, for å si det forsiktig.

Pomorhandelen.

Ernst forklarte at de russiske røtter opprinnelig stammet fra den tid da en god del finnmarkinger benyttet seg av den såkalte pomorhandelen med Russland. Pomor kan oversettes med "ved havet", en betegnelse på en sjøfarer på havet i nord - en russer som har sitt tilholdssted ved Kvitsjøen. Der ute i havgapet møttes de, og byttet til seg forskjellige nyttevarer, blant annet fisk mot mel, det såkalte "russermelet" var en svært ettertraktet handelsvare.

Handelsforbindelsene mellom pomorene i Nordvest-Russland og folket langs kysten strakte seg, i sin tid, så langt som til Bodø, fredelige handelsforbindelser som begge parter hadde stor nytte av.

Den språkkyndige Vardøværingen hadde heller ingen problemer med å slå over til flytende finsk når han av og til møtte en finlender på gata. En god del russisk kunne han også. I stille stunder forsøkte han å lære meg litt, men alle ord og uttrykk er for lengst forsvunnet bak glemselens tåkeslør.

Forsettelse neste mandag.